

Kurzusleírás (tematika)

Kurzus címe: Társadalmi és pszichológiai stúdiumok II. / Létezik-e fenntartható kapitalizmus? A kreatív ipar gazdasági kontextusa ökológiai perspektívából				
Kurzus oktató(k) neve és elérhetősége: Antal Miklós (antalmi@gmail.com)				
Kód: B-AE-501-2A	Kapcsolódó tanterv: ESBA	A tantárgy helye a tantervben: 2-5. Évfolyam	Kredit: 5 (előadással együtt)	Tanóraszám: 24 Egyéni hallgatói munkaóra: 51
Kapcsolt kódok: -	Típus: Szeminárium	Szab.vál-ként felvehető-e? Nem	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok): A kurzust a B-AE-501-1 kódú előadással együtt kell felvenni.				
A kurzus célja és alapelvei: <p>A kurzus célja, hogy a hallgatók gondolkodjanak a kreatív ipar tágabb gazdasági környezetéről, valamint megismerjék a kapitalizmus néhány alapvető működési módját, mely későbbi munkájuk során is dilemmák elé állíthatja őket. Első kérdésként azt vizsgáljuk, mennyire egyeztethető össze a kapitalizmus növekedési logikája az életminőség javításának céljával, és hogy a környezeti fenntarthatóság vagy fenntarthatatlanság ezt hogyan befolyásolja. Második témánk a kapitalizmus elméleti hatékonysága az igények kielégítése szempontjából, illetve a hatékony működés feltételeinek szisztematikus sérülése, különös tekintettel a fogyasztói döntések irracionális irányba történő befolyásolását célzó törekvésekre. Harmadik témánk, hogy a folytonos innováció milyen kapcsolatban van a körkörös gazdasággal, milyen mechanizmusokon keresztül segíti vagy akadályozza azt.</p> <p>Kulcsszavak: kapitalizmus, fenntarthatóság, ökológiai gazdaságtan, nem-növekedés, viselkedési közgazdaságtan, káros innovációk, elővigyázatosság elve.</p>				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák): <p>Tudás: A kurzus keretében a hallgatók megismerkednek a kapitalizmus néhány alapvető működési formájával az ökológiai gazdaságtan perspektívájából. Megismerik a gazdasági növekedés dilemmáját, a főáramú közgazdaságtan érvrendszerének néhány fontos hibáját és hiányosságát, illetve az innováció kétélűségét.</p> <p>Képesség: A hallgatók pontosabban fognak látni és jobban tudnak azonosítani implicit, ki nem mondott feltételezéseket. Önálló gondolkodásra és dogmák megkérdőjelezésére irányuló készségük javulni fog. Fejlesztik angol nyelvű szakszövegértésüket.</p> <p>Attitűd: A hallgatók fenntarthatósággal kapcsolatos látásmódja új perspektívával gazdagodik. A gazdasági jelenségek komplexebb megértése segíti az explicit értékválasztásokat a társadalom által diktált alapműködések kritikátlan átvétele helyett.</p> <p>Autonómia és felelősségvállalás: A hallgatók önálló és csoportfeladatokat is kapnak, melyeket szóban és írásban prezentálva saját munkájuk és csoportjuk felé történő felelősségvállalásuk is növekszik.</p>				
A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák:				

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

1. hét: A gazdasági növekedési dilemma – frontális előadás.
2. hét: A növekedési logika a kreatív szakember mindennapjaiban: közös beszélgetés, mely során a növekedés és a jóllét között feszülő olyan dilemmákat azonosítunk, melyek a kreatív szakember munkája során adódhatnak (pl. eladások növelésének célja vs. kevesebb fogyasztás igénye, technológiák fejlesztésének új termelési lehetőségeket nyitó negatív hatásai). Ezek közül néhányat kiválasztva 2-4 fős csoportokat alkotunk, melyeket a csoportok vizsgálni fognak.
3. hét: A csoportok utánaolvasnak, hogy hasonló dilemmák esetében milyen válaszok adhatók, milyenek születtek a kapitalizmus történelme során, különös tekintettel az utóbbi évtizedekre. Az óra keretében megbeszéljük, hogy a kutatás során milyen nehézségekkel találkoztak (kérdés lehatárolása, adatok elérhetősége, interpretációk sokfélesége, stb.). A nehézségek és átgondolandó kérdések listáját az óra előtt írásban készítik el.
4. hét: A csoportok kutatásuk eredményét szóban prezentálják, egymásnak visszajelzést adnak.
5. hét: A kapitalizmus hatékonysági alapvetései és ezek megvalósulása a viselkedési közgazdaságtan értelmezése szerint – frontális előadás.
6. hét: A fogyasztói, termelői és állampolgári viselkedés befolyásolására irányuló törekvések a kreatív szakember munkájával összefüggésben: közös beszélgetés, ahol jellemző mechanizmusokat és hozzájuk kapcsolódó etikai dilemmákat azonosítunk (pl. reklám, érzelmi befolyásolás, függőségek kialakítása). Ezek közül néhányat kiválasztva 2-4 fős csoportokat alkotunk, melyeket a csoportok vizsgálni fognak.
7. hét: A csoportok példákat keresnek a fenti dilemmákra vonatkozóan a kreatív szakmák gyakorlatából. Az óra keretében megbeszéljük, hogy milyen kérdésekkel szembesültek a keresés során (pl. mi számít „manipulációnak”, „függőségnek”, tudatos stratégiának). Az átgondolandó kérdések listáját az óra előtt írásban készítik el.
8. hét: A csoportok kutatásuk eredményét szóban prezentálják, egymásnak visszajelzést adnak.
9. hét: A körkörös gazdaság és az innováció összeférhetősége, kizárja-e a lelassulást az innováció? – frontális előadás
10. hét: Innováció és körkörös gazdaság a kreatív szakember életében: közös beszélgetés, mely során olyan döntési szituációkat azonosítunk, amikor a kreatív szakember életében az innovációs szempontok és a körkörös gazdaság vagy a lelassulás igénye egymással szembe kerül (pl. nehezen újrahasznosítható anyagkombinációk használata), valamint olyanokat, amikor egymást támogatni tudják ezek a célok. Ezek közül néhányat kiválasztva 2-4 fős csoportokat alkotunk, melyeket a csoportok vizsgálni fognak.
11. hét: A csoportok írásos beszámoló alapján beszélgetünk a kutatási dilemmákról az elővigyázatosság elvének tükrében (pl. mi számít versenyképességi hátránynak, milyen mechanizmusok helyezik az ökológiai kockázatokat a gazdasági versenyképesség fölé).
12. hét: A csoportok kutatásuk eredményét szóban prezentálják, egymásnak visszajelzést adnak.

A hallgatók tennivalói, feladatai:

A szemeszter során a hallgatók 3 téma kapcsán ismereteket szereznek, közös megbeszélésben vesznek részt, mini-kutatást végeznek, megbeszéljük ezek módszertani és tartalmi nehézségeit, majd prezentálják a mini-kutatás eredményeit, illetve egymásnak visszajelzést adnak.

A tanulás környezete: tanterem.

Értékelés:

Teljesítendő követelmények:

- Órai jelenlét (hiányzások maximális száma: 3)
- Aktív részvétel a diskusziókban
- Csoportos kutatási projektek megvalósítása
- Mindenki legalább egy alkalommal prezentál

Értékelés módja:

A kurzuson az órai aktivitás, a kutatómunka és a prezentációk kerülnek értékelésre. Az érdemjegy a következő elemek súlyozásával áll össze:

- Aktív részvétel a diskusziókban és konzultációkban 30%
- Módszertani és tartalmi kérdések írásos összefoglalása 30 %
- Kutatási projektek eredménye és prezentációja 40 %

Az értékelés szempontjai:

1) órai aktivitás, 2) argumentáció- és elemzőképesség, 3) szakmai dilemmák bemutatásának mélysége, pontossága, 4) prezentációk formai és tartalmi szempontjai, 5) határidők betartása.

Az érdemjegy kiszámítása:

- Kiváló (5) 91-100%
- Jó (4) 81-90%
- Közepes (3) 61-80%
- Elégséges (2) 51-60%
- Elégtelen (1) 0-50%

Ajánlott források:

- Jackson, Tim. 2009. Prosperity without growth. Sustainable Development Commission, London.
- Antal, Miklós. 2021. Több őszinteséget, új közgazdaságtant! A gazdasági növekedés meghaladásának stratégiai. Replika 121-122, 179-208.
- Ariely, Dan. 2010. Predictably Irrational, Revised and Expanded Edition: The Hidden Forces That Shape Our Decisions. Harper Perennial, New York.
- Thaler, Richard H.; Sunstein, Cass R. 2011 Nudge – Jobb döntések egészségről, pénzről és boldogságról / A pénzügyi válság után. Manager Könyvkiadó, Budapest.
- Antal, Miklós; Mattioli, Giulio, Rattle, Imogen. 2020. Let's focus more on negative trends: A comment on the transitions research agenda. *Environmental Innovation and Societal Transitions* 34, 359-362.
- Gébert, Judit. 2023. Az elővigyázatosság elve. In: Hogyan lehetséges ökológiai közgazdaságtan? Akadémiai kiadó, Budapest.

Egyéb információk:

- A kurzus keretében angol nyelvű szakszövegek feldolgozására is sor kerül.

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv: Nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól.

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín: Keddenként az óra előtt vagy után, illetve online. Előzetes email-es egyeztetés szükséges (antalmi@gmail.com).

